

วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาปรัชญาการบริหารเชิงเปรียบเทียบ: ทฤษฎีการบริหารแบบตะวันตกกับการบริหารแบบพุทธ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบทฤษฎีการบริหารแนวตะวันตกและแนวทางการบริหารแบบพุทธตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (2) เพื่อเสนอกรอบและแนวทางในการประยุกต์แนวความคิดการบริหารทั้งสองแบบเป็นต้นแบบการบริหารจัดการที่ดีใหม่ และการบริหารจัดการที่สมบูรณ์แบบใหม่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารแบบตะวันตกและการบริหารแบบพุทธ ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสำรวจเอกสาร (Documentary Research) ที่ส่วนมากเป็นเอกสารปฐมภูมิ (Primary Resource) และการทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) และยังเป็นการศึกษาในลักษณะการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive and Analytical Approach) โดยวิธีการเก็บข้อมูลแบบรวบรวมแนวคิดสำคัญ (Concept Mapping) ด้วย ผลจากการศึกษา พบว่า

1) หลักการบริหารแบบพุทธ (Buddhist Management Approach) สะท้อนถึงหลักการมององค์การ งาน คน และตน ด้วยลักษณะองค์รวมไม่แยกส่วนให้เห็นเป็นลักษณะเฉพาะ แม้ส่วนใหญ่หลักการเหล่านี้จะเน้นหนักเรื่องของตนหรือคนมากกว่าการมองไปองค์การหรืองาน แต่จากการวิเคราะห์แล้วถือได้ว่าเป็นหลักการที่ทรงพลังมากและเป็นหลักการที่ไม่มีพิสัยต่อความเป็นจริงของโลก เพราะหลักการทั้งหลายล้วนมาจากพุทธธรรมนั่นเอง แม้จะเป็นหลักการที่ไม่มีต่อเติม สืบต่อหรือสร้างแนวคิดอย่างต่อเนื่อง แต่หลักการที่ดีย่อมมีอยู่แต่ยังรอผู้รู้วินิจฉัยเท่านั้นเอง

2) หลักการบริหารแบบตะวันตก (Western Management Approach) เป็นหลักการที่เน้นการมององค์การหรือรูปแบบมากกว่าการคำนึงถึงคนหรือเทพจะไม่คำนึงถึงตนเองเลย ซึ่งหลักการแต่ละยุคแต่ละสมัยจะผ่านการต่อสู้มาอย่างเข้มข้นเริ่มแต่ยุคเริ่มแรกคือ โสกราตีส แลก

หลักการมาด้วยชีวิตของปราชญ์เมธีผู้ยิ่งใหญ่ สะท้อนถึงการมุ่งจะเอาชนะผู้อื่นมากกว่าเอาชนะตนเอง ส่วนมากจึงจะเห็นตัวแบบต่างๆมากมายแต่ยังขาดหลักการมองตัวตนว่าดีหรือไม่อย่างไร และยังขาดการมองแบบบูรณาการ เพราะส่วนใหญ่จะมองแยกส่วน และยังมีมุ่งเอาชนะมากเกินไป

3) หลักการบริหารจัดการที่สมบูรณ์แบบ (Integrated Management Model) เป็นหลักที่สร้างขึ้นมาจากตัวแบบการบริหารจัดการที่ดี 4 ตัวแบบคือ การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงาน (Task-Managing) การบริหารคน (People-Managing) และการบริหารตน (Self-Managing) ซึ่งหลักการแต่ละอย่างสามารถใช้ได้ในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคนได้ แต่เมื่อหลักการเหล่านี้เมื่อจะมองให้รอบด้านอย่างหลักการที่สมบูรณ์แบบแล้ว ต้องมองทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ แต่การปฏิบัติต้องแยกส่วนให้ชัดเจน ฉะนั้น หลักการนี้จึงเหมาะแก่การนำไปปฏิบัติทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะ เป็นองค์การใหญ่หรือเล็ก องค์การภาครัฐ ภาคเอกชน หรือแม้กระทั่งภาคประชาสังคมหรือภาคประชาชน เมื่อปฏิบัติเป็นภาพรวมแล้วจะเป็นพลังขับเคลื่อนที่ดีและมีพลังอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1) ควรศึกษาหาข้อสรุปหลักการบริหารให้ชัดเจน เพราะหลักการทั้งสองแบบนั้น ยังมีหลักการเป็นของตัวเองอย่างเด่นชัด จากนั้นนำมาสรุปให้เป็นแนวคิดหรือทฤษฎีที่ยอมรับกันได้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ โดยเฉพาะเรื่องความครบถ้วนนั้นยิ่งน้อยเต็มที

2) ควรส่งเสริม สนับสนุนงานวิจัยที่จะสามารถสรุปหลักการบริหารแบบตะวันตก เป็นหลักการเดียวกัน เพราะการบริหารที่แท้จริงนั้น ไม่สามารถจะยึดตำราเล่มใดเล่มหนึ่งได้โดยลำพัง เพื่อนำมาเป็นหลักการที่แท้จริงในการบริหารจัดการ

3) ควรส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยทางการบริหารเชิงพุทธให้มาก แม้เชื่อกันว่า หลักการมีอยู่แล้วในคัมภีร์สำคัญคือพระไตรปิฎก แต่การนิยามของความเป็นการบริหารแบบพุทธที่ชัดเจนนั้นยังขาดอยู่ ฉะนั้น ควรจะศึกษาแบบต่อเนื่องกันไปทีละเรื่อง โดยทำสืบทอดแบบรุ่นสู่รุ่น แต่ยังคงแบบฉบับของแต่ละท่านไว้ เพื่อให้เกิดการสืบทอดที่มีแนวทางต่อการศึกษาที่ดียิ่งขึ้นไป

This study aims to (1) analyze in comparison of the western administrative approach and the Buddhist administrative approach from the past to present; (2) suggest framework and guideline in applying both approaches in the new good management and integrate both administrative models into new ideal administrative approach. This study involves theories of western administrative approach and Buddhist administrative approach, employing qualitative research by undertaking documentary research mostly on primary resource and literature review, including applying descriptive and analytical approach and collecting the main ideals by concept mapping method.

Results suggest that:

1) Buddhist Management Approach reflects the model that view organization, work, people, and self holistically not separately in specific aspect though such principle largely focus on self or people rather than organization or work. According to the analysis, it is however considered a very powerful model and harmless to the world's reality since any models are all from Buddhism. Although such good model is lacked of extension or consistent development of concept, it exists but wait for gurus to justify.

2) Western Management Approach focuses more on viewing organization or form than taking into account people or hardly considering self. Models of each age and era had gone through intense rivalry from early age of Socrates where the model is traded by the life of a great philosopher, reflecting the emphasis defeat others in stead of self. Generally, ranges of

model are apparent but lacked of principle to view self on how it is good or bad, hence lacking integrative perspective as it over concentrates on separate view and aim to defeat.

3) Integrated Management Model was developed from 4 good administrative models: Organizing; Task-Managing; People-Managing; and Self-Managing, each of which can apply to its relevant affairs. To view these models in all aspects as of integrated management model, all segments must be viewed holistically but practiced separately and clearly. Therefore this model is suitable for practice in all segments either large or small, GOs or NGOs, even in civil society or public sector. Overall practice of this model would provide mobilizing and powerful force than any others.

Recommendations

1) Further studies should focus more on crystallize administrative models as both models contain advantages and disadvantages, then make resolutions in approaches or theories most acceptable with particular attention on poor comprehensiveness.

2) Additional research should be promoted and supported research with capability to blend together western administrative models into the same model since real management relies on no single textbook. This would provide real model for management.

3) Additional research should be promoted and supported more on Buddhist management research. The principles appear in the main scriptures i.e. Tripitaka, however, are in short of clear definition. Thus, studies should be undertaken consecutively from generation to generation but maintain the pattern of each one so as to bring about extension that guides better studies.